

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА З
ПРАКТИКУМОМ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма 013 «Початкова освіта»

за спеціальністю 013 Початкова освіта

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 3 вересня 2024 р.

Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сучасна українська мова з практикумом
Викладач (-і)	Наконечна Л.Б., Гуменюк І.М.
Контактний телефон викладача	0687358226
Е-mail викладача	larysa.nakonechna@pnu.edu.ua iryna.humeniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	9 кредитів ЄКТС, 270 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Щотижня
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни «Сучасна українська мова з практикумом» є фонетичні, лексичні та граматичні аспекти сучасної української мови. Дисципліна вивчається студентами першого/другого курсу спеціальності «Початкова освіта» та є елементом циклу професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів. Вона покликана формувати вміння застосовувати одержані теоретичні знання з фонетики, лексикології та граматики української мови на практиці, вдосконалювати набуті раніше знання та вміння.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є поглиблення та формування комплексних знань з фонетики, лексикології та граматики української мови, виробити практичні навички, необхідні для подальшої професійної діяльності вчителя початкової школи.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є забезпечення фахової підготовки, вміння орієнтуватися у теоретичному та практичному матеріалі, оволодіння літературними нормами сучасної української мови</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності:</u> ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України</p> <p><u>Фахові компетентності:</u> СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово. СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної... СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи. СК-14. Здатність здійснювати професійну діяльність в умовах регіонального освітнього середовища.</p> <p><u>Результати навчання:</u> ПР – 01. Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти. ПР-02 Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.</p>	

<p>ПР-03 Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.</p> <p>ПР-04 Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.</p> <p>ПР-11 Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.</p> <p>ПР-16 Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.</p>			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	42		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	60		
самостійна робота	168		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
перший другий третій	Початкова освіта	Перший Другий	Нормативна
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		Лекції	заняття
			сам. роб.
Модуль 1.			
Тема 1. Вступ.		2	2
Тема 2. Фонетика.		2	4
Тема 3. Морфологія		2	2
Тема 4. Орфоєпія. Графіка			2
Тема 5. Орфографія		2	2
Тема 6. Лексикологія		2	2
Тема 7. Фразеологія		2	2
Тема 8. Лексикографія		2	2
		14	18
Модуль 2.			
Тема 1. Морфеміка. Словотвір		2	2
Тема 2. Граматика. Іменник		2	4
Тема 3. Прикметник		2	2
Тема 4. Числівник		2	2
Тема 5. Займенник		2	2
Тема 6. Дієслово		2	4
Тема 7. Прислівник		2	2
Тема 8. Службові частини мови. Вигук		2	2
		16	20
Модуль 3.			
Тема 1. Синтаксис. Словосполучення.		1	2

Тема 2. Речення. Просте речення	1	4	5
Тема 3. Просте ускладнене речення	2	4	10
Тема 4. Складне речення. Складносурядне речення	2	2	5
Тема 5. Складнопідрядне речення	2	4	10
Тема 6. Безсполучникове складне речення	2	2	5
Тема 7. Багатокомпонентне складне речення	2	2	10
Тема 8. Способи передачі чужого мовлення		2	6
	12	22	56
ЗАГАЛОМ	42	60	168

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Підсумкова максимальна оцінка – 100 балів, Екзаменаційна робота – 50 балів, Аудиторна робота – 15 Тематичне тестування – 10 Контрольна робота – 15 Самостійна робота – 10
Вимоги до письмових робіт	Неприпустимі плагіат та списування. Мовне оформлення роботи повинне відповідати чинному «Правописові української мови». Контрольна письмова робота передбачає 4 завдання: 2 – теоретичні (по 2, 5 бали) і 2 практичні (по 5 балів).
Семінарські заняття	-
Умови допуску до підсумкового контролю	Засвоєно теоретичний матеріал, виконано основні форми роботи на 50%, і вище. Загальна сума балів не нижче 50.
Підсумковий контроль	1 семестр – екзамен, 3 семестр – екзамен.
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи:</u> виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі. Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf)</p>	

Академічна доброчесність: плагіат і списування, використання ШІ під час контрольних робіт та екзаменів заборонено.

Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: «Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»; «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»; «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника». Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять: Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>).

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf>), «Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>).

Неформальна освіта: Результати неформальної освіти зараховується відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>) 5 балів за пройдений онлайн-курс, рекомендований викладачем і засвідчений сертифікатом (30 год.). Максимально 10 балів.

8. Рекомендована література

20. Білавич Г. Практичний курс української мови. Навчальний посібник. Івано-Франківськ :НАІР, 2020. 160 с.
21. Білавич Г. В. Сучасна українська мова з практикумом (Фонетика. Фонологія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Морфеміка. Словотвір): Навчально- методичний посібник для студентів 1-го курсу спеціальності «Початкова освіта». Івано- Франківськ: ПП „ТУР-ІНТЕЛЕКТ”, 2021. 370 с.
22. Вихованець І.Р., Городенська К. Теоретична морфологія української мови. К.: Пульсари,2004.398 с.
https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000583
23. Горпинич В. О. Морфологія української мови : підручник. Київ: Академія, 2004. 335 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Horpynych_Volodymyr/Morfolohiia_ukrainskoi_movy.pdf
24. Гуменюк І. М. Проблемні аспекти мовної підготовки фахівців педагогічної галузі : матеріали Міжнародної науково-методичної конференції «Управління якістю підготовки фахівців». Ч. 2. Одеса, 21–22 квітня 2022 р. Одеса, 2022. С. 125–126.
25. Гуменюк І. М. Сучасна українська мова : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів 1 курсу. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 110 с.
26. Гуменюк І. М. Сучасна українська мова : навчально-методичний посібник для

- самостійної роботи студентів 2 курсу / У 2-х частинах. Частина 1. Івано-Франківськ : НАІР, 2017. 92 с.
27. Гуменюк І. М. Сучасна українська мова : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів 2 курсу. У 2-х частинах. Частина 2. Івано-Франківськ : НАІР, 2018. 92 с.
28. Гуменюк І. М. Сучасна українська мова. Синтаксис. Пунктуація : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів 3 курсу. Івано-Франківськ : НАІР, 2018. 100 с.
29. Гуменюк І., Романишин Р. Українська мова і математика: інтегративні аспекти формування термінологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2024. № 68. С. 43–50. [http://doi.org/10.31909/26168812.2024-\(68\)-5](http://doi.org/10.31909/26168812.2024-(68)-5)
30. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/nras/prozatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
31. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2019. № 21, ст.81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
32. Наконечна Л.Б. Основи формування лексичної компетенції майбутніх учителів початкової школи задля професійної діяльності в умовах діалектного середовища *Гірська школа Українських Карпат*. 2019. № 21. С. 108-116. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8578/1/1932-Текст%20статті-4048-1-10-20200202.pdf>
33. Наконечна Л. Розширення граматичної компетенції студентів спеціальності «Початкова освіта»: функціонування часових форм дієслова. *Молодь і ринок*. № 6–7 (214–215) 2023. С. 55-60. <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/287914>
34. Наконечна Л. Б. Сучасна українська мова з практикумом. Синтаксис. Практичний блок: навчальний посібник. Видання 2-е змінене і доповнене, Івано-Франківськ, 2023. 86 с. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/17577/1/Посібник Синтаксис %20Практ.%20блок Л.Наконечна%2с.%202023.pdf>
35. Наконечна Л. Б. Сучасна українська мова: синтаксис: словосполучення, просте і складне речення, текст: для студентів 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта», Івано-Франківськ, 2023. 152 с. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/17576/1/Посібник%20Синтаксис лекції 2023 Л.Наконечна.pdf>
36. Наконечна Л. Формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи у процесі вивчення дисциплін мовного циклу // *Імідж сучасного педагога*. Полтава. № 3, 2022. С. 82-86. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/17573/1/Наконечна%20Л.%20Соціокульт.%20компетентність%20%28Імідж.%20Полтава%29%202022.pdf>
37. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 20.12.2020)
38. Новий правопис української мови 2019 рік. URL:<https://osvitoria.media/experience/novyj-pravopys-povnyj-tekst-ta-osnovni-zminy/>
39. Олійник О., Шинкарук В., Гребницький Г. Граматика української мови. К.: Кондор, 2008. 543 с.
40. Семенюк О. Асиміляція приголосних за місцем і способом творення в українській мові: проблемні питання. *International Scientific Conference Philological sciences and translation studies: European potential : Conference Proceedings (September 6–7, 2023. Wloclawek, the Republic of Poland)*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. p. 19–22. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/17572/1/Семенюк тези.pdf>
41. Семенюк О. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія: збірник вправ і завдань. Вид. 2-е, доповнене і перероблене. Івано-Франківськ: видавець Голіней О.М., 2018. 170 с. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/17548/1/ЗБІРНИК СУЛМ II.pdf>

42. Семенюк О.А. Типові помилки під час виявлення й аналізу асимілятивних змін приголосних. Наукова скарбниця освіти Донеччини. 2012. №1 (10). С. 37-42.
<http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/3688>
43. Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти І ступеня (для 2-4 класів). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv>
44. Українська мова. Енциклопедія. К.: Вид-во „Укр. енциклопедія” ім. М.П.Бажана, 2000. 752 с..
45. Шкурятяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: модульний курс: навчальний посібник. К.: Вища школа, 2007. 823 с
46. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови. К.: Академія, 2004. 408 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Shulzhuk_Kalenyk/Syntaksys_ukrainskoi_movy.pdf
47. Humenuk I., Nakonechna L., Semeniuk O., Poslavska N., Babii I. A Model of the Test Technology of Teaching: Theoretical and Applied Aspects. *Journal of Curriculum and Teaching*. 2022. Vol. 11, No. 6; Special Issue. P. 88–99.
<https://doi.org/10.5430/jct.v11n6p88> **Scopus**
48. Humeniuk I. Principles of optimisation of teaching language disciplines at pedagogical institutions of higher education. Taras Shevchenko 6th International conference on social sciences. April 4–5, 2021. Kyiv, Ukraine. С. 194.
- 49.

Викладачі:

Наконечна Л. Б. - кандидат філологічних наук, доцент кафедри початкової освіти та освітніх інновацій

Гуменюк І.М. – доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій